

1. Γενικές Οδηγίες

1.1. Σύνθεση Λήμματος

Κάθε λήμμα, ανεξάρτητα από το θέμα το οποίο πραγματεύεται, αποτελείται από τα εξής μέρη:

1.1.1. Δελτίο λήμματος

Περιλαμβάνει περίληψη με τα σημαντικότερα στοιχεία του λήμματος όχι μεγαλύτερη των 70 λέξεων.

Ανάλογα με τον τύπο του λήμματος, περιλαμβάνει μεμονωμένα τεκμηριωτικά στοιχεία όπως ημερομηνία γέννησης, θανάτου, κλπ. (βλ. ειδικές οδηγίες ανά τύπο)

1.1.2. Κυρίως λήμμα

Πρόκειται για ρέον κείμενο δομημένο σε κεφάλαια και υποκεφάλαια.

1.1.3. Προτεινόμενη βιβλιογραφία

Πρόκειται για κατάλογο με έμφαση στην πρόσφατη βιβλιογραφία. Περιλαμβάνονται τα κύρια έργα για το θέμα, καθώς και έργα που – κατά την κρίση του συγγραφέα – βοηθούν τον αναγνώστη στην κατανόηση του θέματος ή του ιστορικού πλαισίου εν γένει. Η βιβλιογραφία μπορεί να αποτελεί υπερσύνολο ή υποσύνολο των βιβλιογραφικών παραπομπών που δίνονται στις υποσημειώσεις.

1.1.4. Γλωσσάρι

Πρόκειται για την επεξήγηση όρων, των οποίων η κατανόηση από το μέσο χρήστη δεν θεωρείται δεδομένη.

1.1.5. Οπτικοακουστικές πηγές

Πρόκειται για προτεινόμενο οπτικοακουστικό υλικό κάθε είδους κατά την κρίση του συγγραφέα που είτε τεκμηριώνει ή/και συμπληρώνει το λήμμα (π.χ. διάγραμμα, χάρτης, μουσική, κλπ.), είτε εικονογραφεί κατάλληλα το λήμμα (π.χ. απεικόνιση προσώπου, αντικειμένου ή χώρου). Απαραίτητη είναι η προσθήκη βιβλιογραφικής παραπομπής από τον συγγραφέα.

1.1.6. Κειμενικές πηγές (προαιρετικές)

Πρόκειται για κειμενικά αποσπάσματα που – κατά την κρίση του συγγραφέα – μπορούν να συμπληρώσουν με οποιοδήποτε τρόπο το λήμμα, φέρνοντας π.χ. το σημερινό αναγνώστη κοντά στο λόγο της εποχής ή φωτίζοντας πτυχές που δεν είναι δυνατό να αναλυθούν στο κυρίως κείμενο. Απαραίτητη είναι η προσθήκη βιβλιογραφικής παραπομπής από τον συγγραφέα.

1.1.7. Χρονολόγιο (όπου αυτό είναι δυνατό)

Πρόκειται για καταγραφή πληροφοριών σε χρονολογική σειρά. Το χρονολόγιο έχει χαρακτήρα επικουρικό ως προς το κυρίως λήμμα, δομεί την πληροφορία σε εύκολα ανιχνεύσιμη μορφή και μπορεί να περιλάβει ενδιαφέρουσες λεπτομέρειες που δεν είναι δυνατόν να ενταχθούν στο ρέον κείμενο.

1.1.8. Βοηθητικοί κατάλογοι

Πρόκειται για πληροφορία σε μορφή καταλόγου, όπως εργογραφία, γενεαλογία, κλπ.

1.2. Οδηγίες Συγγραφής και Τεκμηρίωσης

1.2.1. Δομή του κυρίως λήμματος

Το κυρίως λήμμα δομείται σε κεφάλαια και υποκεφάλαια, τα οποία προσδιορίζονται σε σχέση με το είδος του λήμματος.

Κάθε (υπο)κεφάλαιο έχει ιδιαίτερο (υπό)τίτλο.

1.2.2. Τεκμηρίωση

Στο κείμενο δε δίνονται επεξηγηματικές πληροφορίες για ζητήματα που δεν εμπίπτουν στο θέμα του λήμματος. Εφόσον ο συγγραφέας το κρίνει απολύτως απαραίτητο, μπορεί να προσθέσει μια σύντομη υποσημείωση.

Οι πληροφορίες που δίνονται στο κείμενο τεκμηριώνονται με βιβλιογραφικές παραπομπές σε μορφή υποσημειώσεων. Για τον τρόπο της παραπομπής βλ. «Οδηγίες Βιβλιογραφικών Αναφορών». Σημειωτέον ότι σε κάθε υποσημείωση οι βιβλιογραφικές παραπομπές εμφανίζονται πλήρεις, χωρίς τη χρήση συντομογραφιών, ασχέτως του αν έχει προηγηθεί αναφορά των ίδιων έργων σε προηγούμενη υποσημείωση.

Σε περίπτωση που υπάρχει διάσταση στις πηγές ή στη βιβλιογραφία ως προς κάποια επιμέρους πληροφορία, ο συγγραφέας επιλέγει την κατά την κρίση του ορθότερη εκδοχή και την ενσωματώνει στο κείμενο. Παράλληλα όμως παραθέτει σε υποσημείωση τις κυριότερες άλλες απόψεις, τεκμηριώνοντάς τες βιβλιογραφικά.

1.2.3. Ύφος και Γλώσσα

Το κείμενο γράφεται στη δημοτική γλώσσα σε μονοτονικό.

Η γλώσσα είναι απλή, όχι όμως απλουστευτική. Το κείμενο απευθύνεται στο ευρύ πεπαιδευμένο κοινό, χωρίς όμως να εκλαϊκεύει σε βάρος της επιστημονικής επάρκειας.

Αποφεύγεται κατά το δυνατόν ο μακροπερίοδος λόγος και οι αλλεπάλληλες υποτακτικές προτάσεις.

Αποφεύγεται η καλολογία και οι κάθε είδους αξιολογικές κρίσεις.

1.2.4. Ορολογία

Όπου είναι αναπόφευκτη η χρήση ειδικών όρων, χρησιμοποιείται η ελληνική ορολογία. Εάν δεν υπάρχουν δόκιμοι ελληνικοί όροι, χρησιμοποιούνται οι διεθνείς.

Ανθρωπωνύμια, τοπωνύμια, ονομασίες διοικητικών ενοτήτων κλπ. παρατίθενται στη μορφή, η οποία θεωρείται δόκιμη από την ακαδημαϊκή κοινότητα. Εάν υπάρχουν διαφορετικές εκδοχές του ίδιου ονόματος, ο συγγραφέας επιλέγει την κατά την κρίση του ορθότερη ή πιο δόκιμη εκδοχή και την ενσωματώνει στο κείμενο. Παράλληλα όμως παραθέτει την άλλη ή τις άλλες εκδοχές σε παρένθεση, π.χ. Ταμερλάνος (Timur). Εάν πρόκειται για οικισμό ή γεωγραφικό σχήμα, το οποίο υπάρχει και σήμερα, δίνεται σε παρένθεση η σημερινή του ονομασία π.χ. Έδεσσα (σημ. Urfa).

Τα ονόματα φύλων, λαών ή κρατών παρατίθενται στη δόκιμη εκδοχή.

1.2.5. Γλωσσάρι

Επεξηγούνται λέξεις που είτε απουσιάζουν από τη σημερινή γλώσσα (π.χ. δρουγγάριος) είτε έχουν διαφοροποιηθεί νοηματικά (π.χ. στρατηγός).

Οι όροι, οι οποίοι επεξηγούνται, μπορεί να αναφέρονται σε αξιώματα (π.χ. επώνυμος άρχων), θεσμούς (π.χ. θέμα), πάσης φύσεως αντικείμενα (π.χ. προσκυνητάρια) κλπ. ή να αποτελούν μέρος της επιστημονικής ορολογίας (π.χ. κοροπλαστική).

Το κείμενο είναι σύντομο και περιεκτικό, αποφεύγει την επανάληψη του όρου που επεξηγείται και δεν περιέχει άλλους όρους, οι οποίοι επίσης χρήζουν επεξήγησης.

1.2.6. Εικονικές Πηγές

Κάθε προτεινόμενη εικονική πηγή συνοδεύεται από λεζάντα.

Εάν η σύνδεση της εικόνας με το λήμμα δεν είναι προφανής στον μη ειδικό, γίνεται μια πολύ σύντομη επεξήγηση.

Εάν ο συγγραφέας έχει φωτοτυπήσει τη σχετική εικόνα από κάποιο έντυπο, δίνει πλήρη βιβλιογραφική παραπομπή.

Εάν ο συγγραφέας προτείνει την απεικόνιση ενός μουσειακού αντικειμένου ή υλικού, του οποίου η φωτοτύπηση δεν είναι δυνατή, κάνει μια σύντομη περιγραφή της εικονικής πηγής και δίνει τα απαραίτητα στοιχεία για την ταύτιση και την ανεύρεσή της.

Σημειώνεται ο φορέας (μουσείο, βιβλιοθήκη, πινακοθήκη κλπ.) στον οποίο ανήκει το αντικείμενο που απεικονίζεται, εφόσον κάτι τέτοιο είναι δυνατόν.

1.2.7. Κειμενικές πηγές

Κάθε απόσπασμα κειμενικής πηγής συνοδεύεται από λεζάντα και πλήρη βιβλιογραφική παραπομπή.

Εάν η σύνδεση του αποσπάσματος με το λήμμα δεν είναι προφανής στον μη ειδικό, γίνεται μια πολύ σύντομη επεξήγηση.

1.3. Οδηγίες Βιβλιογραφίας και Παραπομπών

1.3.1. Πηγές

Αρχαίοι συγγραφείς

Ομ. *Οδ.* 2.314–17.

Παυσ. 1.18.1.

Στησιχ. *PMG* 217.

Θουκ. 6.71.2, 7.14.3–4.

Vitr. De arch. 2.3.3.

Χειρόγραφα

Cod. Vat. lat. 1202 fol. 42v.

Επιγραφές

IG II², 15, στίχος 87.

*SIG*³, 598 D, στίχοι 10-16.

Νεότερη έκδοση πηγής

Τερτυλλιανός, *De monogamia*, επιμ. G.F. Diercks, στο *Tertulliani Opera*, τομ. 2, (Corpus Christianorum, series latina 2, Turnhout 1954).

Mesavrites, N., *Epitaphios*, επιμ. A. Heisenberg, *Neue Quellen zur Geschichte des lateinischen Kaisertums und der Kirchenunion, I : Der Epitaphios des Nikolaos Mesarites auf seinen Bruder Johannes*. (Sitzungsberichte der Bayerischen Akademie der Wissenschaften, philosophisch-philologische und historische Klasse, München 1992).

1.3.2. Βιβλιογραφία

Μονογραφία – Συλλογικός τόμος

Lanckoronski, K., *Städte Pamphyliens und Pisidiens* (Wien 1892) σελ. 82–88, πίν. I–III.

Stillwell, A.N., Benson, J.L., *Corinth XV.3: The Potters' Quarter: The Pottery* (Princeton 1984) σελ. 99.

Shelmerdine, C.W., Palaima, T.G. (επιμ.), *Pylos Comes Alive: Industry and Administration in a Mycenaean Palace* (New York 1984).

Βιβλίο με τυποποιημένη συντομογραφία
*ARV*² 1012.1.

CVA British Museum 6, πιν. 84.2a-c.

Βιβλίο σε σειρά που συντομογραφείται

Roueché, C., *Performers and Partisans at Aphrodisias in the Roman and Late Roman Periods* (*JRS* Monograph 6, London 1993) σελ. 179–82.

Johansen, K.F., *Exochi: Ein frührhodisches Gräberfeld* (*ActaArch* 28, Kopenhagen 1958) εικ. 142–143.

Βιβλίο σε σειρά που δε συντομογραφείται

Wiggermann, F.A.M., *Mesopotamian Protective Spirits: The Ritual Texts* (Cuneiform Monographs 1, Groningen 1992) σελ. 48.

Zanker, P., *The Masks of Socrates: The Image of the Intellectual in Antiquity* (Sather Classical Lectures 59, Berkeley 1995) σελ. 22–31.

Βιβλίο ως παράρτημα περιοδικού

Klijn, A.F.G., *The Acts of [Judas] Thomas*, Supplement *Novum Testamentum* 5 (Leyden 1962)

Βιβλίο που υπάρχει σε πολλές εκδόσεις

Bhaskar, R., *A Realist Theory of Science*² (Atlantic Highlands 1978).

Schweitzer, B.L., *Greek Geometric Art* (London 1971) [*Die geometrische Kunst Griechenlands* (Köln 1969)].

Lawrence, A.W., *Greek Architecture*⁴ (αναθεωρημένο από τον R.A. Tomlinson, New Haven 1983) σελ. 24.

Βιβλίο περισσότερων του ενός τόμων

Richter, G.M.A., *The Portraits of the Greeks* 1 (London 1965) σελ. 102–104.

Βιβλίο περισσότερων του ενός τόμων (με διαφορετικούς υπότιτλους)

Bar-Yosef, O., Gopher A. (επιμ.), *An Early Neolithic Village in the Jordan Valley 1: The Archaeology of Netiv Hagdud* (Cambridge, Mass. 1997) σελ. 114.

Βιβλίο με περισσότερους τόπους έκδοσης

Harvey, A., *Economic expansion in the Byzantine Empire 900-1200* (Cambridge - New York - Port Chester - Melbourne - Sydney 1989)

Βιβλίο σε επανεκτύπωση

Myres, J.L., *The Metropolitan Museum of Art. Handbook of the Cesnola Collection of Antiquities from Cyprus* (New York 1914, επανεκτύπωση 1974) σελ. 75–76.

Άρθρο σε περιοδικό που συντομογραφείται

Cherry J.F. et al., “Archaeological Survey in an Artifact-Rich Landscape: A Middle Neolithic Example from Nemea, Greece,” *AJA* 92 (1988) σελ. 159–176.

Άρθρο σε περιοδικό που δεν συντομογραφείται

Winter, I.J., “Royal Rhetoric and the Development of Historical Narrative in Neo-Assyrian Reliefs,” *Studies in Visual Communication* 7:2 (1981) σελ. 2–38.

Sučeska, A., “Bosna Eyaleti’nde Teklif-i şakka,” *Tarih Enstitüsü Dergisi* 12 (1981) σελ. 755-762.

Salzmann, A., “An Ancient Régime Revisited: Privatization and Political Economy in the Eighteenth-Century Ottoman Empire,” *Politics & Society* 21 (1993) σελ. 393-423.

Άρθρο σε τμητικό τόμο

Young, F.M., “The Gods of the Greeks and the Nature of Religious Language,” στο Schoedel W.R., Wilken, R.L. (επιμ.), *Early Christian Literature and the Classical Intellectual Tradition: In Honorem Robert M. Grant* (Paris 1979).

Άρθρο σε συλλογικό τόμο

Aravantinos, V.L., “The Use of Sealings in the Administration of Mycenaean Palaces,” στο C.W. Shelmerdine, T.G. Palaima (επιμ.), *Pylos Comes Alive: Industry and Administration in a Mycenaean Palace* (New York 1984) σελ. 41–48.

Kahil, L., “La déesse Artemis: Mythologie et iconographie,” στο *Acta of the XI International Congress of Classical Archaeology 1978* (London 1979) σελ. 77–78.

Άρθρο σε εγκυκλοπαίδεια ή σε γενικό έργο

CAH XII σελ. 329 (N.H. Baynes).

PECS σελ. 245–246, βλ.λ. Cosa (F.E. Brown).

RE 2 (1894) στήλες 2429–2431, βλ.λ. Antiochus (R. Wagner).

Άδημοσίευτη διδακτορική διατριβή

Whitcomb, D.S., *Trade and Tradition in Medieval Southern Iran* (Diss. University of Chicago 1979) σελ. 159–166.